

S. Sayısı : 238

Yedek subay ve askerî memurlar hakkındaki 1076 sayılı kanunun 3 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası ve Millî müdafaa encümeni mazbatası (1/476)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/3738

8 - VIII - 1940

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Yedek subay ve askerî memurlar hakkındaki 1076 sayılı kanunun 3 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında Millî Müdafaa vekilligince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 24 - VII - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

1076 sayılı kanunun üçüncü maddesine yapılacak değişikliğin mucib sebepleri

1 — 1076 sayılı kanunun 3 ncü maddesi, yalnız makine mühendislerinin - Sanayii harbiye subayı yetiştirilmek üzere - askerî fabrikalarda hizmet ve tahsile tâbi tutulacaklarını bildirmektedir. Halbuki bu gün, askerî fabrikalarımızda, diğer ihtisas şubelerine mensub mühendislerinde hizmet ve mesailerine çok ihtiyaç vardır. Bunun için mezkûr maddedeki «Makine» kelimesinin kaldırılması zarurî görülmektedir. Bununla beraber askerî fabrikaların iki üç ekip ile çalışacağı zamanlarda çok eksik olan mühendis mevcudunu telâfi etmek üzere, mühendislerden muharib sınıf subayı olarak yetiştirileceklerin de altı aylık kıta stajlarının, icabında bu fabrikalarda yapmaları zarurî görülmektedir. Askerî fabrikalarda staj yapacak meselâ topçu ve fen sınıfı subayları, kendi sınıflarında kullanılmak icabettiği zamanda daha amelî ve görgülü olarak vazifelerine sarılabileceklerinden bu staj, muhtelif sınıf subayları için de faydadan hali olmayacaktır.

2 — Orduda muavin bir sınıf olan haritacılık bu gün ayrı ve mühim bir meslek halini almıştır. Bu hale nazaran, haritacılık tahsil edip harita mühendisi olanların da yedek subay okuluna gönderilmeyib - yukarıda arzedilen mühendisler gibi - doğrudan doğruya kendi meslekleri ile alâkadar müesseselere, yani Harita genel direktörlüğü emrine sevkedilmeleri, mesleklerindeki ihtisasları arttırmak bakımından çok faydalı olacaktır.

Bu üç maksadın temini için, 1076 sayılı kanunun üçüncü maddesi arzedilen teklif şeklinde değiştirilmiştir.

Millî Müdafaa encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Millî Müdafaa encümeni

Esas No. 1/476

Karar No. 39

21 - VIII - 1940

Yüksek Başkanlığa

Yedek subay ve askerî memurlar hakkındaki 1076 sayılı kanunun 3 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında Millî Müdafaa vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte gönderildiğine dair olub encümenimize havale edilen Başvekâletin 8 ağustos 1940 tarih ve 6/3738 sayılı tezkere Millî Müdafaa vekilliginden gönderilen memuru huzurle okundu ve görüşüldü.

Verilen izahata göre askerî fabrikaların ihtiyacı göz önünde tutularak lüzumu kadar mühendislerin hazırlık kıtasından sonra askerî fabrikalarda ve harita mühendislerin dahi Harita umum müdürlüğünde hizmet ettirilmeleri hakkındaki mucib sebebler yerinde görülmüş ve kanun lâiyhasının ikinci maddesinde yapılan de-

ğişiklikle Encümenimizce aynen kabul edilmiştir.

Umumî heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulmuştur.

M. M. E. Reisi	Bu M. M.	Kâtib Na.
Diyarbakır	Samsun	Manisa
K. Sevüktekin	F. Engin	K. N. Duru
Bilecik	Çankırı	Çorum
S. Bozok	Dr. A. Arkan	E. Sabri Akgöl
Erzurum	İçel	Kayseri
A. Akyürek	M. C. Mersinli	N. Toker
Malatya	Muğla	Samsun
O. Koptagel	S. Güney	R. Barkın
Seyhan	Yogad	Kars
Sinan Tekelioğlu	C. Arat	H. Kızıldoğan
Gümüşane		Tekirdağ
Ziya Zarbun		Rahmi Apak

HÜKMETİN TEKLİFİ

Yedek subay ve askerî memurlar hakkındaki 1076 sayılı kanunun üçüncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — 1076 sayılı kanunun üçüncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Madde 3 — Her sene yapılan son yoklama neticesinde sağlam veya sakat asker edilenlerin tam devreli lise ve muadilleri ile yüksek derecedeki meslek mektepleri, Yüksek deniz ticaret mektebi ve muadili mekteplerden ve üniversiteden mezun olanlar 8 nci maddedeki şartları haiz oldukları halde yedek subay yetiştirilmek üzere tahsilleri nevine ve kabiliyetlerine ve Millî Müdafaa vekâletince takdir edilecek ihtiyaca göre muhtelif sınıflara ayrılırlar. Ve bunlar okullarda askerlik dersi ve kampını görüb görmediklerine göre aşağıdaki cedvelde yazılı müddetlerle talim ve tahsile tâbi tutulurlar. Cedvelde gösterilen hizmet müddetleri mezun oldukları okullardan aldıkları diplomalarına göredir.

Okul diplomaları	Kıta, sefainde talim müddeti	Mekteb, sefain ve müessesede tahsil müddeti	Asteğmenlik hizmet müddeti	Yekûn
	Ay	Ay	Ay	Ay
Bütün tahsilini yabancı illerde yaparak oralarda askerlik dersi görmeyen yüksek okul mezunları	6	6	6	18
Bütün tahsilini yabancı illerde yaparak oralarda askerlik dersi gören yüksek okul mezunları	3	6	6	15
Türkiyede orta okul veya muadili diplomasını aldıktan sonra tahsillerini yabancı illerde askerlik dersi görerek tamamlayan yüksek okul mezunları	2	6	6	14

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Yedek subay ve askerî memurlar hakkındaki 1076 sayılı kanunun 3 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Hükûmetin birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Okul diplomaları	Kıta, sefainde talim müddeti Ay	Mekteb, sefain ve müessesede tahsil müddeti Ay	Asteğmenlik hizmet müddeti Ay	Yekûn Ay
Türkiyede lise veya muadili diplomasını aldıktan sonra tahsillerini yabancı illerde askerlik dersi görerek tamamlayan yüksek okul mezunları	1	6	6	13
Yabancı lise ve orta okullarla muadili okul mezunlarından, askerlik dersi görerek, Türkiyeye gelenler, buldukları yerdeki liselerden birinin kampına iştirâk ettirilib ve imtihan sonundaki muvaffakiyetleri derecesine göre kendilerine askerî ehliyet veya askerliğe hazırlık derecesini gösterir bir vesika verilir.				
Yedek subay yetiştirecek kadar tahsili olubda yalnız orta okul veya muadillerinden diploması bulunanlar	4	6	6	16
Lise ve muadili okullardan diploma almış olanlar	2	6	6	14
Üniversite ile yüksek okullardan diploma almış olanlar veyahud lise mezunları ve yüksek okul ve üniversite müdavimlerinden (C) brövesi alanlar	0	6	6	12

İşbu vesikanın bahsettigi haktan istifade eder.

Bunlardan cedvel mucibince kıta hizmetini yapan ve ikmal eden veya yüksek okullarda askerlik dersini ve kampını gördüğü diplomasından anlaşılan tabib, veterinerler kâmilen; kimyager, eczacı ve diş tabiblerinin en liyakatlılarından ihtiyaca göre Milli Müdafaa vekâletince lüzum görülecek mikdarı tercihan kendi tatbikat mekteplerine ve lüzumunda askerî sıhhi müesseselere ve mühendisler ile snai kimyager-

lerden lüzumlu mikdarı kara, deniz, hava fabrikaları ve fennî müesseselerine ve harita mühendislerinden lüzumlu miktarda Harita genel direktörlüğüne ve dış tabibi, eczacı ve kimyagerlerle mühendislerden ihtiyaçtan fazlası ile diğerleri tefrik edildikleri sınıfların yedek subay mektebine sevk ve buralarda altı aylık bir hizmet ve tahsile tâbi tutulurlar.

Bunlardan tabib, kimyager, eczacı, dış tabibi ve veterinerler kendi tatbikat mekteplerinde veya sıhhi müesseselerinde altı aylık bir tahsil ve hizmete tâbi tutulurlar ve bu tahsilin nihayetinde asteğmen nasb edilirler.

Bu müddet zarfında bunlara idare, ilbas ve maaş hususunda harb okulu talebesi, yüksek deniz ticaret mektebinden çıkanlara dahi deniz talebesi gibi muamele yapılır.

İşbu altı aylık müddet nihayetinde iktidar ve liyakatsızlıkları anlaşılanlar askerlik kanununun 34 ncü maddesindeki şartları haiz olsalar dahi sınıflarının muvazzaflık hizmetlerine aid müddetleri askerlik kanununun 5 nci maddesine göre tamamlamak üzere çavuş rütbesi ile sınıfları kıtaat ve müesseselerine gönderilirler. Bunların kıtada ve mektebde geçen müddetleri askerlik hizmetlerinden mahsub edilir, fakat ellerindeki diploma müddetleri nazarı dikkata alınmaz.

İktidar ve liyakatları tasdik kılınanlar, yedek asteğmen nasbedilirler ve sınıfları takım komutanlığında (kıtası bulunmayanlar sınıf ve mesleklerine aid işlerde), hava yedek subayları hava mektebinde altı ay daha hizmet görürler. (Mühendislerden muharib sınıf subayı yetiştirilenler, yedek subay okulunu muvaffakiyetle bitirdikten sonra, görülecek lüzum ve ihtiyaç üzerine, altı aylık kıta hizmeti yerine kara, deniz, hava fabrika ve müesseselerinde çalıştırılabilirler.) Bu müddeti muvaffakiyetle bitirenler muvazzaf asteğmenler hakkındaki şerait dairesinde teğmen nasb olunurlar. Muvaffakiyet gösteremeyenler üç ay daha istihdam olunarak yetiştirilirler ve liyakat gösterenler teğmenlikle, gösteremeyenler asteğmenlikle terhis olunurlar.

Bunlardan muvazzaf sınıfa nakletmek isteyenlerden talimatnamesinde yazılı şartları haiz ve diğer vekâletlerde kanunen mecbur ve müteahhid olduğu hizmeti ifa ve ikmal etmiş bulunanların ihtiyaç halinde muvazzaf sınıfa nakil-

leri icra ve Harb okulunda tahsilleri ikmal ettirilir.

Yalnız, yedek subay olarak hizmete devam etmek isteyenlerin Milli müdafaa vekâletince lüzum görülürse 14 ncü maddenin 2 nci fıkrasında yazıldığı veçhile iki devre müddeti kadar hizmetlerinin devamına müsaade edilir. Bu fazla müddetler hizada devrei talimiyelerdeki müddetlere sayılır.

Yedek subaylığa bidayeten ayrılanlar askerlik kanununun 34 ncü maddesindeki kısa hizmeti icab ettiren şartları haiz olsalar dahi işbu kanun ahkâmına tâbi tutulurlar.

Askerî lise mezunlarından yabancı memleketlerde askerî yüksek mühendis ve mühendis yetiştirilmek üzere seçilenler iki ay müddetle hazırlık kıtasında hizmet ettikten ve sınıfları ile alâkadar askerî fabrikalar veya sair müesseselerde altı ay çalıştıktan sonra liyakat ve kifayeti tasdik edilenler tahsil görecekları yabancı memleketlere askerî talebe sıfatı ile gönderilirler.

Yabancı memleketlerin yüksek mühendis mekteplerinde en az iki senelik bir tahsilden sonra yapılan ön imtihanlarda ve mühendis mekteplerinde buna tekabül eden devre imtihanlarında muvaffak olarak iki sene tahsil senesini ikmal edenler yedek asteğmen nasbedilirler ve tahsillerine devam ederler.

Talebe sıfatı ile yabancı memleketlerde tahsilde iken muvaffak olamayanlar memlekete getirilerek askerî memur nasbedilmek üzere meslek tahsiline veya yedek subay mektebi tahsiline tâbi tutulurlar. Bunlardan meslek veya yedek subay okullarından muvaffak olamayanlar sıhhi hallerden gayri sebeplerle çıkarılanlar kıtalara verilirler ve muvazzaflık hizmetlerinden başka askerî okullarda meccanen okudukları müddetin yarısı kadar fazla hizmet ederler.

Yabancı memleket tahsilinde iken yedek asteğmen olduktan sonra tahsilde muvaffak olamayanlar da memlekete getirilerek muayyen bir meslek kursuna tâbi tutularak askerî memur nasbolunurlar.

Askerî liseleri muvaffakiyetle bitirdikten sonra memleketimizdeki fabrika ve müessese stajlarında askerî yüksek mühendis veya mühendislik tahsilini takibe kifayeti görülmeyenler talebe sıfatı ile harb okuluna sevkolunurlar.

Askerî sanat lisesi mezunlarından olub da

yüksek mühendis ve askerî mühendis yetiştirilmek üzere seçilmeyerek askerî sanatkâr yetiştirilmek üzere seçilenler iki ay müddetle hazırlık kıtasında hizmet ettikten ve sınıfları ile alâkadar askerî veya sair müesseselerde iki sene çalıştıktan sonra liyakat ve kifayeti tasdik olunanlar yedek asteğmen nasbedilir ve yedek asteğmen olanlar 1455 sayılı kanunun 4 ncü maddesine tevfikân muvazzaf askerî sanatkâr muavini nasbedilerek kıtalara sevkolunurlar.

Yedek subay mektebini muvaffakiyetle bitirdikten sonra altı ay berayi hizmet kıta ve müesseselere verilenlerin bu hizmet müddetleri fevkalâde hallerde İcra Vekilleri Heyeti kararı ile lüzumu kadar uzatılabilir.

MADDE 2 — 3701 sayılı kanun kâmilen ve 3793 sayılı kanunun birinci maddesi kaldırılmıştır.

MADDE 3 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 4 — Bu kanunun hükmünü yürütmeğe İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

24 - VII - 1940

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	Fethi Okyar	S. Arıkan
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
Fayık Öztrak		F. Ağrah
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	A. F. Cebesoy	H. Çakır
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr.H. Alataş	R. Karadeniz	Muhlis Erkmen
Mü. V.		Ti. V.
		N. Topcoğlu

MADDE 2 — 3701 sayılı kanun ile 3793 sayılı kanunun birinci maddeleri kaldırılmıştır.

MADDE 3 — Hükûmetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Hükûmetin dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.